

Sygn. akt V ACa 370/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Artur Lesiak
Sędziowie:	SA Maryla Domel-Jasińska SA Maria Sokołowska (spr.)
Protokolant:	Sekr. sąd. Magdalena Tobiasz - Ignatowicz

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2013 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa L. Ż.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 18 grudnia 2012 r. sygn. akt I C 663/09

I. oddała obie apelacje;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy

UZASADNIENIE

Powód L. Ż. po ostatecznym sprecyzowaniu żądania domagał się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 250.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 października 2009 r. do dnia zapłaty z tytułu zadośćuczynienia, o zasądzenie od pozwanego kwoty 3.174,40 zł tytułem odszkodowania z tytułu poniesionych kosztów leczenia w wysokości 1.190 zł i kosztów przejazdów powoda do W. w celu kontynuowania leczenia w wysokości 1.984,40 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty: 1992 zł od dnia 2.11.2010 r. do dnia zapłaty, 360 zł od dnia 28.12.2011 r. do dnia zapłaty, 300 zł od dnia 1.06.2012 r. do dnia zapłaty, 150 zł od dnia 4.12.2012 r. do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o uznanie odpowiedzialności pozwanego za przyszłe następstwa wypadku z dnia (...)

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwany jest subsydiarnie odpowiedzialny za wypadek, który miał miejsce w dniu (...) podczas, którego doznał on uszkodzenia ciała. W wyniku wypadku doznał obrażeń w postaci (...). Powód

podniósł, że w związku z doznanymi obrażeniami od dnia (...) do 25 maja 2007 r. oraz od 07 stycznia 2008 r. do 11 stycznia 2008 r. był hospitalizowany i poddawany wielokrotnym zabiegom operacyjnym, a od 18 czerwca 2007 r. do 27 sierpnia 2007 r. przeszedł szereg zabiegów rehabilitacyjnych. Natomiast od 18 stycznia 2008 r. kontynuuje leczenie w Zakładzie (...), gdzie odebrał (...), ale leczenie(...)nie zostało zakończone. Powód podniósł, że wskutek wypadku poniósł szkodę majątkową. Równocześnie powód podniósł, że domaga się przyznania zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, cierpienia fizyczne i psychiczne w wysokości 250.000 zł. Wskazał, że ubezpieczyciel wypłacił mu kwotę 24.646,94 zł, na którą składają się 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 4.656,94 zł tytułem odszkodowania.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu wg norm przepisanych w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Zdaniem pozwanego wypłacona powodowi kwota zadośćuczynienia jest odpowiednia, gdyż uwzględnia doznany przez powoda uszczerbek na zdrowiu, charakter i rozmiar obrażeń będących następstwem wypadku oraz związanych z nim cierpień fizycznych i psychicznych. Pozwany podniósł, że w toku postępowania likwidacyjnego, na podstawie przedłożonej dokumentacji, przyznał powodowi odszkodowanie z tytułu poniesionych kosztów leczenia (...) w wysokości 10.000 zł, kosztów leczenia zgodnie z przedłożonymi rachunkami w kwocie 805,44 zł, kosztów wizyt lekarskich i dojazdu w wysokości 250 zł, kosztów opieki osób trzecich w wysokości 1080 zł, kosztów specjalnego odżywiania w wysokości 900 zł i kosztów przejazdów w wysokości 1871,50 zł.

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2012 r Sąd Okręgowy w B. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 118.174,40 zł z ustawowymi odsetkami szczegółowo w sentencji wyroku opisanymi, ustalił odpowiedzialność pozwanego na przyszłość za skutki wypadku jakiemu powód uległ w dniu (...) oddalił powództwo w pozostałej części, nie obciążył powoda kosztami procesu i orzekł o kosztach sądowych.

Sąd ten ustalił, iż powód L. Ż. uległ w dniu (...) wypadkowi drogowemu, którego sprawcą był J. F., który nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Sprawca wypadku został prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w (...)

Pojazd, którym poruszał się sprawca był ubezpieczony w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów w (...) S.A. w W..

W następstwie wypadku powód doznał obrażeń ciała w postaci (...). Powód w związku z odniesionymi obrażeniami był wielokrotnie hospitalizowany i poddany licznym zabiegom operacyjnym mającym na celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania (...). W związku z urazem (...) powód poddany był operacji, a następnie intensywnym zabiegom rehabilitacyjnym.

W konsekwencji zdrowotnych obrażeń, jakich doznał powód w wyniku wypadku, należy zaliczyć: (...) Odczuwane przez powoda dolegliwości leczenia sprowadzały się głównie do: (...)

Obecny stan powoda pozwala przyjąć, że nie należy się spodziewać innych skutków dla zdrowia powoda w przyszłości.

Z kolei doznane przez powoda (...) wygoiło się bez defektu kosmetycznego i upośledzenia (...). Leczenie tego typu urazu ma charakter krótkotrwały i dolegliwości związane z samym złamaniem(...)nie były w tym przypadku uciążliwe ze względu na innego rodzaju obrażenia(...), które wymagały długotrwałego i intensywnego leczenia.

Trwałą pozostałością wypadku u powoda jest przebarwiona blizna w okolicy (...), mogąca powodować dyskomfort w czasie wykonywania ruchów w stawie. Procent trwałego uszczerbku na zdrowiu, z tego tytułu wynosi 5%. Uraz (...) pod postacią przebytego (...) nie spowodował stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu powoda.

Zanik podłoża (...) w okolicach operowanych (...), spowodował u powoda zaburzenia płaszczyzny zwarcia w użytkowanych protezach, nieznaczne obniżenie wysokości zwarcia, w związku z tym wskazane jest ponowne wykonanie (...) w okolicy operowanej.

Powód przed wypadkiem był pełnosprawnym mężczyzną. Na skutek wypadku został wyeliminowany z życia towarzyskiego i zawodowego. Z uwagi na złamanie(...) doszło u niego do niekorzystnej zmiany wyglądu (...). Przez 16 miesięcy zmuszony był spożywać produkty w płynnej konsystencji. Pomimo odbytego długotrwałego leczenia nadal korzysta z pomocy Poradni Zakładu (...), gdzie co pół roku jeździ na wymianę matryc, których koszt nie jest refundowany przez NFZ oraz na konsultacje i badania, co wiąże się z konieczności ponoszenia dalszych kosztów leczenia (...). Powód obecnie nie pracuje zawodowo i pozostaje na utrzymaniu matki, z którą zamieszkuje.

Pozwany wypłacił powodowi świadczenie tytułem zadośćuczynienia w wysokości 35.000 zł, kwotę 10.000 zł tytułem kosztów nie refundowanego przez NFZ leczenia oraz kwotę 3.174,40 zł z tytułu odszkodowania, na którą to sumę składają się koszty dojazdów i leczenia (...).

W ocenie Sądu Okręgowego roszczenie powoda w zakresie kwoty 115.000 zł z tytułu zadośćuczynienia i kwoty 3.174 zł z tytułu odszkodowania, jak też w zakresie ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki wypadku jakiemu powód uległ w dniu (...) jest zasadne.

Ustalając rozmiar uszczerbku na zdrowiu powoda, którego doznał wskutek wypadku, Sąd I-instancji posiłkował się wnioskami opinii biegłych lekarzy sądowych.

Biegli, specjaliści z dziedziny medycyny w zakresie: (...) P. B., z zakresu (...) – E. L., z zakresu (...) – G. P., z zakresu (...) J. K. i B. J., posiadający duże doświadczenie kliniczne – ocenili stan powoda w oparciu o bezpośrednie badanie podmiotowe i dokonali analizy dokumentów medycznych, zgromadzonych w aktach sprawy. Swoje wnioski sformułowali w sposób wyczerpujący w opiniach pisemnych, a także ustosunkowali się pisemnie do złożonych przez strony zastrzeżeń do ich opinii. W ocenie Sądu, opracowania biegłych w sposób wyczerpujący odnosiły się do kwestii stanowiących przedmiot opinii i mogły stanowić miarodajną podstawę dla ustaleń sądu w przedmiocie następstw wypadku dla powoda i oceny jego stanu zdrowia, a także rokowań co do jego poprawy w przyszłości i ewentualnego wystąpienia w przyszłości dalszych powikłań. Wnioski opinii biegłych były – zdaniem Sądu – jasne, logiczne i wyczerpująco uzasadnione.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek dowodowy strony powodowej w przedmiocie zakreślenia kolejnego terminu na sprecyzowanie pytań do biegłych oraz o uzupełniające przesłuchanie biegłych, uznając że dotychczas uzyskane opinie biegłych wyjaśniły wszelkie wątpliwości Sądu, a biegli ustosunkowali się pisemnie do żądanych przez stronę powodową pytań.

Oceniając zasadność dochodzonego przez powoda roszczenia o zasądzenie zadośćuczynienia przez pryzmat przesłanek określonych w art. 445 § 1 kc, Sąd Okręgowy zważył, że nie dający się wymierzyć charakter krzywdy sprawia, że ustalenie jej rozmiaru oraz wysokości zadośćuczynienia zależy od oceny sądu. Ustalając wysokość zadośćuczynienia sąd bierze pod uwagę wszelkie okoliczności mające wpływ na rozmiar krzywdy. Są nimi w szczególności: rozmiar, nasilenie i czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, nieodwracalność następstw wypadku (zeszpecenie, kalectwo), trwałość skutków czynu niedozwolonego, rodzaj wykonywanej pracy, prognozy na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiową, wiek poszkodowanego i inne czynniki podobnej natury.

W ocenie Sądu I-instancji cierpienia powoda natury fizycznej i psychicznej będące następstwem wypadku komunikacyjnego były niewątpliwie znaczne. Stan zdrowia powoda bezpośrednio po wypadku wymagał natychmiastowej operacji i hospitalizacji. Powód poddany został długotrwałemu leczeniu, które trwa do dzisiaj. Leczenie powoda związane było z bólem i cierpieniami fizycznymi. Szczególną dolegliwością był uraz (...), co wymusiło (...) przez bardzo długi okres czasu, mianowicie 16 miesięcy, a także spowodowało deformacje (...).

Dolegliwości dla powoda z powodu doznanych obrażeń sprowadzały się do: (...)

Powód obecnie ma (...), przed wypadkiem był sprawnym mężczyzną w pełni sił życiowych. Zajmował się prowadzeniem działalności gospodarczej. Stosunkowo młody wiek powoda w chwili wypadku (...) zwiększa poczucie krzywdy z racji doznanych obrażeń.

W związku z doznanymi obrażeniami powód od dna (...) do 25 maja 2007 r. oraz od 07 stycznia 2008 r. do 11 stycznia 2008 r. był hospitalizowany i poddawany wielokrotnym zabiegom operacyjnym, a od 18 czerwca 2007 r. do 27 sierpnia 2007 r. przeszedł szereg zabiegów rehabilitacyjnych. Natomiast od 18 stycznia 2008 r. kontynuuje leczenie w Zakładzie (...), gdzie odebrał (...), ale leczenie (...) nie zostało zakończone. Każda operacja wiązała się z wielkim bólem i cierpieniem powoda.

Powołany w sprawie biegły G. P. wskazał, że trwałą pozostałością jest przebarwiona blizna w okolicy (...) mogąca powodować dyskomfort w czasie wykonywania ruchów w stawie, a procent trwałego uszczerbku na zdrowiu wynosi wg. tego biegłego 5%.

Po wypadku u powoda nastąpiło upośledzenie czynności stawu (...), te okoliczności powodują u powoda cierpienie fizyczne i psychiczne. Z drugiej strony Sąd podkreślił, że stan zdrowia powoda dzięki prowadzonemu leczeniu i rehabilitacji ulega poprawie, a doznane obrażenia w postaci (...) wygoiło się bez defektu(...) i upośledzenia funkcji (...). Złamanie (...) pomimo, iż nastąpiło z powikłaniem procesem zapalnym, w chwili obecnej nie powoduje u powoda żadnych ograniczeń ruchomości (...). Natomiast uraz(...) pod postacią przebytego (...), nie spowodował stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Mając na uwadze powyższe skutki wypadku, doznane cierpienia natury fizycznej i psychicznej, aktualny stan zdrowia powoda i wynikające z tego ograniczenia w tym konieczność dalszego leczenia w zakresie (...), a także wyplaconą dotychczas przez pozwanego kwotę 35.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 10.000 zł na nie refundowane przez NFZ leczenie, Sąd Okręgowy uznał, iż dalsza kwota 115.000 zł zadośćuczynienia będzie kwotą odpowiednią w rozumieniu art. 445 § 1 kc za doznaną krzywdę w niniejszej sprawie. Kwota ta realizuje kompensacyjną funkcję zadośćuczynienia. Jej wysokość przedstawia ekonomicznie odczuwalną wartość.

Roszczenie odszkodowawcze powoda Sąd I-instancji uznał za uzasadnione co do kwoty 3174,40 zł na podstawie art. 444 § 1 kc.

Na zasądzoną z tego tytułu kwotę składa się kwota 1.992 zł tytułem odszkodowania za leczenie i koszty dojazdu z ustawowymi odsetkami od dnia 03 listopada 2010 r., tj. od dnia modyfikacji pozwu do dnia zapłaty, kwota 467 zł tytułem odszkodowania za leczenie i koszt dojazdu z ustawowymi odsetkami od dnia 28 grudnia 2011 r., tj. od dnia modyfikacji pozwu do dnia zapłaty, kwota 454,40 zł tytułem odszkodowania za leczenie i koszt dojazdu z ustawowymi odsetkami od dnia 04 czerwca 2012 r. tj. od dnia modyfikacji pozwu do dnia zapłaty, kwota 261 zł tytułem odszkodowania za leczenie i koszt dojazdu z ustawowymi odsetkami od dnia 04 grudnia 2012 r., tj. od dnia modyfikacji pozwu do dnia zapłaty.

W oparciu o opinie biegłych Sąd Okręgowy, na mocy art. 189 kpc ustalił odpowiedzialność pozwanego za mogące się ujawnić skutki wypadku w przyszłości.

W pozostałej części powództwo jako wygórowane i nieudowodnione, Sąd Okręgowy oddalił.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżyły apelacjami obie strony.

Powód L. Ż. zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo domagając się uchylecia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I-instancji.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym naruszenie art. 233 kpc, polegające na:

a) nieuwzględnieniu następstw wypadku, któremu uległ powód, a stanowiących:

- (...)
- przebywanie powoda w stanie ogólnym ciężkim;
- (...)
- (...)

b) nieuwzględnieniu konsekwencji zdrowotnych wypadku, któremu uległ powód, a stanowiących:

- długotrwałe ograniczenie możliwości samodzielnego poruszania się, które wystąpiło zarówno bezpośrednio po wypadku, jak i później w związku z leczeniem;
- powikłania i wieloetapowość procesu leczenia urazu(...)
- przeprowadzenie leczenia (...)
- skrócenie dolnego odcinka (...)
- leczenie (...).

2) naruszenie art. 286 kpc w zw. z art. 235 kpc i 217 § 1 kpc poprzez oddalenie wniosku dowodowego o uzupełniające przesłuchanie biegłych, podczas gdy w świetle zgłoszonych zastrzeżeń do opinii. zażądanie przez Sąd ustnego wyjaśnienia opinii złożonych na piśmie było konieczne, w świetle zasady bezpośredniości i kontradiktoryjności postępowania dowodowego.

Pozwany (...) S.A. w W. zaskarżył wyrok w części zasądzającej na rzecz powoda kwotę ponad 58.024,40 zł tj. w zakresie zasądzenia kwoty 60.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 150 zł tytułem odszkodowania, domagając się zmiany wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w tym zakresie i stosowną do tego rozstrzygnięcia zmianę orzeczenia o kosztach procesu. Nadto skarżący domagał się zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany zarzucił:

1) naruszenie art. 445 § 1 kc poprzez ustalenie wysokości zadośćuczynienia w rażąco wygórowanej wysokości, nie odpowiadającemu rozmiarowi krzywdy doznanej przez powoda, bez uwzględnienia okoliczności mających wpływ na jej wysokość.

2) naruszenie art. 233 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, a w szczególności ustalenie rozmiaru krzywdy w oderwaniu do zebranego materiału dowodowego i ustalenie zadośćuczynienia na poziomie rażąco wygórowanym,

3) naruszenie art. 233 kpc poprzez uwzględnienie powództwa w zakresie odszkodowania w wysokości 150 zł wynikającej z faktury nr (...), pomimo zrefundowania przedmiotowej kwoty przez pozwanego.

W odpowiedzi na apelację powód domagał się oddalenia apelacji pozwanego.

Pozwany nie zajął stanowiska w przedmiocie apelacji powoda.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje obu stron okazały się bezzasadne.

W pierwszej kolejności rozstrzygnięciu podlega apelacja powoda, która kwestionuje prawidłowość podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku, a w szczególności ustaleń Sądu I-instancji odnoszących się do zakresu szkody niemajątkowej (krzywdy), jakiej doznał powód na skutek wypadku, któremu uległ w dniu (...) Prawidłowe skonstruowanie podstawy faktycznej determinuje bowiem właściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego, co stanowi przedmiot zasadniczych zarzutów podniesionych w apelacji strony pozwanej.

Zarzuty apelacji powoda odnoszą się do dwóch grup ustaleń Sądu dotyczących zakresu obrażeń jakich powód doznał wskutek wypadku oraz ich konsekwencji zdrowotnych dla powoda.

Co do tej pierwszej grupy ustaleń powód twierdzi, iż Sąd Okręgowy nie uwzględnił takich obrażeń jak: (...). Te okoliczności – jak wskazuje powód – wynikają z załączonej do akt sprawy dokumentacji medycznej.

Dokumentacja ta wraz z badaniem przedmiotowym powoda stanowiła podstawę do wydania opinii przez biegłych lekarzy powołanych w niniejszej sprawie tj. biegłego z zakresu (...), biegłego z zakresu (...), biegłego z zakresu (...) i biegłego z zakresu (...). Biegli ci w wydanych opiniach uwzględnili wszystkie wymienione przez powoda, urazy i obrażenia oraz wypowiedzieli się co do tego jakie mają one konsekwencje zdrowotne dla poszkodowanego.

W szczególności biegły (...) – dr. P. B. wyjaśnił, że konsekwencją urazu (...) jest poziomy ubytek (...) (opinia k: 182-192). Z kolei według opinii biegłego z zakresu (...) dr G. P. złamanie (...) z dnia (...) i nie spowodowało (...) ani żadnych innych powikłań. (opinia k: 257). (...) nie było leczone operacyjnie.

Powyższe stanowisko biegłych potwierdził też w swej opinii biegły z zakresu (...) E. L. wyjaśniając, że wielomiejscowe złamanie (...) jest równoznaczne ze stwierdzeniem wielomiejscowego złamania (...). Biegły ten stwierdził bowiem – na podstawie dokumentacji medycznej – że u powoda doszło do (...) (...). Występujące u powoda (...) jest następstwem przebytego (...). (...)

Z przytoczonych fragmentów opinii wynika, że biegli uwzględnili takie następstwa wypadku jak: (...). Wskazywali, że występująca u powoda (...) uległa resorpcji w sposób naturalny (opinia k: 255), (...) wygoiły się nie powodując żadnych trwałych następstw. Zdiagnozowano też u powoda (...)

Brak jest natomiast podstaw do przyjęcia, że poza wyżej wymienionymi urazami powód doznał, wskutek wypadku innych jeszcze obrażeń. Wskazany w karcie informacyjnej leczenia szpitalnego z dnia 4.01.2007 r. (k: 21) w rozpoznaniu „uraz wielonarządowy” jest określeniem ogólnym i obejmuje wyżej wymienione urazy szczegółowo opisane w dalszej treści tego dokumentu oraz w pozostałej dokumentacji medycznej. W szczególności dokumentacja ta nie zawiera danych wskazujących, aby u powoda wystąpiło (...). Jak już wyjaśniono (...), a jego leczenie przebiegło bez powikłań i nie pozostawiło żadnych trwałych następstw. Również wpis o stanie ogólnym ciężkim powoda nie ma istotnego wpływu na ustalenie zakresu uszkodzeń ciała, jakich powód doznał wskutek wypadku. Tak oceniony przez lekarzy stan zdrowia pokrzywdzonego ma natomiast znaczenie dla oceny zakresu doznanej przez niego krzywdy rozumianej jako cierpienia fizyczne i psychiczne, przez które przechodził w następstwie doznanych urazów.

Wbrew podniesionym w apelacji powoda zarzutom, Sąd I-instancji ustalając rozmiar krzywdy powoda wziął pod uwagę długotrwałość procesu leczenia, w tym wielokrotność przeprowadzonych zabiegów operacyjnych, rehabilitacyjnych i związane z tym ograniczenie w życiu powoda. Uwzględnił też trwałe następstwa zdarzenia w postaci (...). Podsumowując ten wątek rozważań stwierdzić więc trzeba, że zarzuty apelacji powoda kwestionujące ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy są nieuzasadnione.

Chybiony jest też zarzut naruszenia przez Sąd I-instancji wskazanych w apelacji przepisów postępowania, poprzez oddalenie wniosku o uzupełniające przesłuchanie biegłych. Według aktualnej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego współczesne rozumienie zasady bezpośredniości (art. 235 § 1 kpc) nie stoi na przeszkodzie poprzestaniu na sporządzeniu opinii biegłego w formie pisemnej, jeżeli nie nasuwa ona zastrzeżeń lub wątpliwości sądu lub stron.

Wezwanie biegłego w celu złożenia ustnych wyjaśnień do opinii uzależnione jest od decyzji Sądu, co wynika z treści art. 286 kpc. Brak jest takiej potrzeby, gdy opinia jest jasna i kompletna, w pełni odnosi się do zagadnień będących jej przedmiotem, a wnioski biegłego nie budzą wątpliwości w świetle zasad wiedzy, doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania. Przyjmuje się, że biegłego należy wezwać w celu złożenia ustnych wyjaśnień do opinii sporządzonej na piśmie, jeżeli strona złoży uzasadnione i umotywowane zastrzeżenia do opinii (por. przykładowo wyrok SN z 24.08.2011 r., IV CSK 551/10, LEX nr 1129153, wyrok SN z 23.02.2012 r. I UK 97/11, M.P.Pr. (...) -314).

Jak już wyżej wskazano, w niniejszej sprawie zostały sporządzone opinie przez czterech biegłych lekarzy różnych specjalności (...). Do trzech opinii (za wyjątkiem opinii biegłych z zakresu (...)) powód wnosił zastrzeżenia, do których biegli odnieśli się szczegółowo w pisemnych opiniach uzupełniających. Opinie te wraz z opiniami głównymi są pełne i jednoznaczne; odnoszą się do zagadnień, co do których wymagane były wiadomości specjalne, a wnioski z nich wypływające nie budzą wątpliwości w świetle zasad doświadczenia życiowego i logicznego wnioskowania. Dalsze zastrzeżenia zgłaszane przez powoda do tych opinii nie były uzasadnione. W istocie stanowiły powtórzenie zastrzeżeń poprzednio zgłoszonych i już wyjaśnionych przez biegłych i wynikały jedynie z niezadowolenia powoda co do treści opinii.

Podkreślić też trzeba, że na rozprawie w dniu 4.12.2012 r., a więc po wydaniu przez biegłych opinii głównych i uzupełniających, pełnomocnik powoda złożył wniosek o zmianę postanowienia dowodowego odnośnie biegłych z zakresu(...) w taki sposób, aby biegli byli zobowiązani do odpowiedzi na pytania sprecyzowane przez powoda w terminie 7 dni (k: 334). Treść tak sformułowanego wniosku wskazuje, że powód, już w końcowym etapie postępowania, nie potrafił szczegółowo sprecyzować pytań do biegłych, a w konsekwencji zarzutów do wydanych przez nich opinii. Wniosek o przesłuchanie biegłych G. P., E. L. oraz J. K. i B. J. został złożony po oddaleniu przez Sąd I-instancji wniosku powoda w przedmiocie udzielenia kolejnego terminu do sprecyzowania pytań do biegłych, przy czym nie został on w żaden sposób umotywowany. W szczególności nie zostało wykazane, aby dotychczasowe opinie posiadały wady lub braki wymagające dodatkowych wyjaśnień. W tej sytuacji decyzja procesowa Sądu I-instancji oddalająca omawiany wniosek o przesłuchanie biegłych była prawidłowa i nie naruszała art. 217 kpc.

Z wyżej omówionych względów Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja powoda jako oparta na bezpodstawnych zarzutach, nie zasługuje na uwzględnienie.

Bezzasadna okazała się także apelacja pozwanego.

Podnosząc zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc pozwany nie wskazał, który z dowodów został przez Sąd Okręgowy oceniony wadliwie pod względem jego wiarygodności i mocy dowodowej, w czym wadliwość tej oceny się wyraża i jaki miała ona wpływ na wynik sprawy. Analiza treści uzasadnienia tego zarzutu wskazuje, że skarżący w istocie nie kwestionuje oceny dowodów dokonanej przez Sąd oraz prawidłowość poczynionych ustaleń faktycznych, ale ich ocenę w świetle przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 445 § 1 kc, co zostało objęte odrębnym zarzutem.

Przechodząc do ceny trafności tego zarzutu przypomnieć należy, iż zarówno w orzecznictwie jak i nauce prawa zgodnie przyjmuje się, że zadośćuczynienie przewidziane w art. 445 § 1 kc pełni przede wszystkim funkcję kompensacyjną. Przyznana suma pieniężna ma bowiem stanowić ekwiwalent poniesionej szkody niemajątkowej. Powinna ona wynagrodzić cierpienia fizyczne i psychiczne oraz ułatwić przezwycięzenie ujemnych przeżyć, aby w ten sposób przynajmniej częściowo została przywrócona równowaga zachwiana wskutek popełnienia czynu niedozwolonego. Ustalenie wysokości zadośćuczynienia wymaga uwzględnienie wszystkich okoliczności istotnych dla określenia rozmiaru doznanego krzywdy takich jak: wiek poszkodowanego, stopień cierpienia fizycznych i psychicznych, ich intensywność i czas trwania, nieodwracalność następstw wywołania uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia (kalectwo, oszpecenie), rodzaj wykonywanej pracy, szanse na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiowa i inne czynniki podobnej natury (por. wyrok SN z 9.07.2007 r., V CSK 245/07, OSNC – ZD 2008/4/95).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie ma też wątpliwości co do tego, że przepis art. 445 § 1 kc może stanowić podstawę żądania przez poszkodowanego zadośćuczynienia pieniężnego także w przypadku przemijających zaburzeń

w funkcjonowaniu organizmu, jeżeli ich następstwem są cierpienia fizyczne i psychiczne. Nie tylko bowiem trwale lecz także przemijające zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu polegające na znoszeniu takich cierpień mogą usprawiedliwiać przyznanie zadośćuczynienia. (por. wyrok SN z 20.03.2002 r., V CKN 909/00, LEX nr 56027, wyrok SN z 19.11.2008 r., III CSK 171/08, LEX nr 584204)

Ustalając wysokość zadośćuczynienia należną powodowi na poziomie łącznej kwoty 150.000 zł Sąd Okręgowy uwzględnił wszystkie wyżej wskazane kryteria wypracowane przez judykaturę i doktrynę prawa. Bez wątplenia stopień cierpień fizycznych i psychicznych powoda doznanych bezpośrednio po wypadku był znaczny, czego dowodzi, że lekarze określili jego stan jako ciężki. Charakter doznanych urazów umiejscowionych głównie w okolicach (...), był tego rodzaju, że powodował znaczne nasilenia bólowe, a jednocześnie cierpienia psychiczne wyrażające się niepewnością co do przyszłej sprawności w zakresie (...), co w przypadku (...) mężczyzny miało istotne znaczenie. Także uraz (...) powodował ból i niepewność co do sprawności (...). Podkreślenia wymaga, że wyżej opisane cierpienia powoda nie ustąpiły wskutek naturalnego procesu gojenia się ran i obrażeń ponieważ zachodziła konieczność wykonywania zabiegów chirurgicznych (...), co powodowało dodatkowe dolegliwości pooperacyjne, a więc ból i ograniczenia w sprawności ruchowej. Jak wynika z ustaleń Sądu powód przez okres 16 miesięcy mógł (...) (...) miała charakter trwały – powód wymaga i będzie wymagał stosownych (...). Do trwałych następstw zdarzenia należy zaliczyć (...). Wbrew podniesionym w apelacji pozwanego zarzutom bez znaczenia pozostaje ustalenie procentowego trwałego uszczerbku na zdrowiu powoda. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał w swych orzeczeniach, że nie można taryfikować zadośćuczynienia za krzywdę według procentów trwałego uszczerbku na zdrowiu, że nie można posługiwać się przy ustalaniu jego wysokości jakimikolwiek matematycznymi czy statystycznymi przelicznikami (por. przykładowo wyrok SN z 9.11.2007 r., V CSK 245/07, OSNC – ZD 2008/4/95) i powołane w jego uzasadnieniu dalsze orzeczenia SN wyrok SN z 18.11.1998 r., II CKN 353/98, M.Prawn. 2011/17/948). Zwracano przy tym uwagę, że zdrowie ludzkie jest dobrem o szczególnie wysokiej wartości, w związku z czym zadośćuczynienie z tytułu uszczerbku na zdrowiu winno stanowić odczuwalną wartość ekonomiczną, adekwatną do warunków gospodarki rynkowej. W tym kontekście, przy określeniu wysokości zadośćuczynienia, należy też uwzględnić te skutki wypadku, które wskutek leczenia i rehabilitacji już ustąpiły u powoda, a które były źródłem przeżywanego przez niego cierpień takich jak:(...). Znaczenie mają też okoliczności dotyczące samej osoby poszkodowanego, który będąc mężczyzną w sile wieku, przez wiele miesięcy był wyłączony z życia zawodowego i towarzyskiego. Biorąc pod uwagę te wszystkie okoliczności uznać należy, iż ustalona przez Sąd Okręgowy kwota zadośćuczynienia w łącznej wysokości 150.000 zł stanowi sumę odpowiednią w rozumieniu art. 445 § 1 kc. Proponowana przez pozwanego, z omawianego tytułu, kwota 90.000 zł nie jest wystarczająca dla skompensowania powodowi doznanych cierpień.

Skoro zatem w toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił powodowi tytułem zadośćuczynienia kwotę 35.000 zł, to zasądzenie dalszej kwoty 115.000 zł było uzasadnione.

Odnosząc się do zarzutu kwestionującego zasądzenie na rzecz pozwanego kwoty 150 zł, w granicach przyznanego mu odszkodowania, a wynikającej z faktury nr (...) rzekomo zrefundowanej przez pozwanego w toku postępowania likwidacyjnego stwierdzić przede wszystkim należy, iż powód zgłosił żądanie w tym zakresie w piśmie procesowym z dnia 2.11.2010 r., gdzie w załączniku nr (...) zamieszczona była konsultacja (...) Profesor E. N. z dnia 16.09.2009 r. (k: 159-160, k: 162 akt).

Po doręczeniu pozwanemu odpisu tego pisma, nie zgłaszał on zarzutu, że przedmiotowa faktura została zrefundowana w toku postępowania likwidacyjnego. Zarzut ten został podniesiony dopiero w apelacji pozwanego i na jego udowodnienie skarżący powołał decyzję z dnia 4.12.2009 r. wg. której przyznano powodowi między innymi zwrot kosztów wizyty lekarskiej i dojazdu w dniu 16.09.2009 r. w kwocie 250zł (k: 108 akt szkodowych). Pomijając już, że wskazana w decyzji kwota nie odpowiada co do wysokości omawianemu roszczeniu powoda i nie jest do końca jasne, czy chodzi o ten sam wydatek przez niego poniesiony, to podnoszona przez pozwanego okoliczność zrefundowania tego wydatku nie jest okolicznością noszącą cechy nowości w rozumieniu art. 381 kpc. Pozwany bowiem mógł i powinien tą okoliczność i dowody na jej poparcie powołać już w postępowaniu przed Sądem I-instancji, czego nie uczynił. Z tych

przyczyn Sąd Apelacyjny, w oparciu o powołany przepis art. 381 kpc pominął podniesiony dopiero na etapie apelacji fakt zrefundowania omawianego wydatku powoda.

Mając powyższe względy na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 kpc oddalił apelacje obu stron jako nieuzasadnione.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc i § 13 ust. 1 pkt. 2 w zw. z § 6 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...). Powód wygrał sprawę w zakresie apelacji pozwanego, stąd stosownie do treści wyżej wymienionych przepisów należał mu się zwrot kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym wywołanym apelacją pozwanego. Brak było jednocześnie podstaw do obciążania powoda kosztami postępowania apelacyjnego poniesionymi przez pozwanego a wywołanymi apelacją powoda, z uwagi na brak wniosku pozwanego o zasądzenie tych kosztów. Pozwany bowiem nie złożył odpowiedzi na apelację powoda, nie uczestniczył w rozprawie apelacyjnej i wniosku o zasądzenie kosztów związanych z tą apelacją nie złożył (art. 109 § 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc).